

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson
Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus
Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 28

Tallinn, 16. juulil 1935

Nr. 28

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS.

Põllumajanduse tulu ja põllumehe eratarvitus . . . 496

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.

Metsakaubanduse seisukord 499

Piiritusmonopol 1935. a. I poolel 501

Lõhiuudiseid 502

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.

Põllumajanduslik väljavedu 503

Võiturg 503

Peekoniturg 504

Tapaloomade- ja lihaturg 504

Kanamunaturg 505

Teraviljaturg 505

Aedviljaturg 506

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.

Maailema motoriseerimise areng 506

Rahvusvaheline teedeehitus- ja liiklemiskonverents 508

INFORMATSIOONI OSA.

Eesti Panga nädalaaruanne 508

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSA- KONNA TEATED.

Riiklikud krediidid põllumajandusele Leedus . . . 509

Peekonikvooti sisseveo korraldus Inglises . . . 509

Kalahinnad Berliinis 510

Uurimised kodumaa tooraine leidmiseks võitün-
nide ja -kastide valmistamiseks Soomes . . . 510

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE.

Farm Earnings and Farmers' Own Consumption 496

INDUSTRY AND TRADE.

Timber Market Conditions 499

Spirit Monopoly in I Half of 1935 501

Sundry Information 502

AGRICULTURAL MARKETS.

Exports of Agricultural Products 503

Butter Market 503

Bacon Market 504

Cattle and Meat Market 504

Egg Market 505

Grain Market 505

Vegetable Market 506

FOREIGN COUNTRIES.

World Development of Motorisation 506

International Road-building and Traffic Conference 508

INFORMATION PART.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 508

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.

State Credits to Agriculture in Lithuania . . . 509

Organisation of Bacon Import Quota in England 509

Fish Prices in Berlin 510

Research for Domestic Raw Material for Manu-
facturing Butter Barrels and Boxes in Finland 510

PÖLLUMAJANDUS

PÖLLUMAJANDUSE TULU JA PÖLLUMEHE ERATARVITUS.

FARM EARNINGS AND FARMERS' OWN CONSUMPTION.

V. Ojamaa.

Tulunduslik tegevus on kujunenud tööjõu ja kapitali koostööks. Sellest tegevusest osavõtjate seisukohalt tuleb nende tulugi hinnata kaheti: tulu tööst ja tulu kapitali kasutamisest. Tegelikult ilmnevad mõlemad tululiigid kas koos või kumbki puhtalt omaette, olenedes isiku vahekorrast töö ja kapitaliga käitises.

On isik palgaline tööline käitises, siis tema palk, ühtlasi ka tema tulu, on tulu tööst. Käitise omanik, kes selles ise üldse kaasa ei tööta, ei saa sellest ka mingit töötulu, tulu, mis käitis temale annab, on tulu mahutatud kapitalist.

Pöllumees on talundis ühel hoobil omanik, organiseerija-tööjuhataja ja tööline. Kui talundi varandus on täies ulatuses laenatud, siis kapitali tuluks maksab talundipidaja võlaprotsente võlausaldajale; temale ülejäänud osa tulust on puhas töötulu. Kuid enamasti on suurim osa talu kapitale talundipidaja puhtvarandus ja saavutatud tulu on temale tasuks talundis tehtud töö ja mahutatud kapitali eest.

Kui tahame selgitada, kui suurt tulu võimaldab töö talukäitises, siis üldisest tulust tuleb eraldada see osa, mis kuulub kapitali tasuks. Kapitalil on oma keskmine tulumorm, mis avaldub hoiu- ja laenuprotsendi kõrguses. Talundi tuluolude käsitluseks on selliseks normiks viimaste aastate kohta arvatud 5%. Kui nüüd maatulunduslikust tulust arvame maha kapitali protsendinõudluse — 5% suuruses — arvates talundikäitise puhtvarandusest, siis jääb üle summa, mida võime pidada töötasuks ja mida nimetame ettevõtja tööpalgaks. See summa näitab, kuipalju talundikäitise tulust jääb üle tehtud töö palgaks, kui kapitalile on arvestatud tasu teatud normaalseks peetud suuruses.

Kommunaaltulu. Rahvatulunduslikult seisukohalt on tähtis mitte ainult talundi peremehe ja tema perekonna tulu ja teenistus, vaid kõigi maatulunduses

tegutsevate isikute teenistus ja tulu. Kui maatulunduslikule tulule arvame juure töölisele maksetud palgad, saame kommunaaltulu, mis iseloomustab kõigi maatulunduse alal töötajate tulu ja seda, mis määral maatulundus annab rahvastikule otseselt ülalpidamist. Arvestades ainult viimast, saaksime väiketalundite kohta võrreldes suurtega ebanormaalselt kõrge tulukuse, eriti kui arvestame seda maapinna ühikule, sest väiketalundid ei pea töölisi.

Maatulunduses töötajate teenistus. Järgnevad põllumajandusliku raamatupidamise andmed teenistusest on toodud arvatult ühe mees-töötaja kohta. Naised arvatud 0,8 meest. Raamatupidamistalundis oli töötajaid keskmiselt vastavalt 4 mehele, 3 talupidaja perekonnast ja 1 palgaline. Talundis alla 20 ha oli talundipidaja perekonnast 2,5 ja 0,5 palgalist; suurtalundis üle 50 ha oli talundipidaja perekonnast 3 ja 2 palgalist. Teenijate palgaks on arvatud palk rahas, ainetes ja toitmiskulud ning muu ülalpidamine — korter, küte jne.

Ühe mees-töötaja kohta kr.

Pay per Male Worker (in Kronas).

	1933/34	1932/33	1931/32	1925-30
Talundipidaja perekonnaliikme kohta. — <i>To farmers' family members.</i>				
Eratarvitus. — <i>Own consumption</i>	492	406	482	651
Maatulunduslik tulu. — <i>Farm income</i>	448	263	270	598
Puhtvaranduse %-nõudlus. — <i>Net farm assets %</i>	188	199	261	300
Ettevõtja tööpalk. — <i>Proprietor's pay</i>	260	64	9	298
Tööliste kohta. — <i>To farm hands:</i>				
Teenitud palk. — <i>Wages earned</i>	434	413	504	671
Kõigi töötajate kohta. — <i>To all persons occupied:</i>				
Keskmine tööpalk. — <i>Average pay</i>	307	156	144	421
Kommunaaltulu. — <i>Communal income</i>	445	303	334	621

Ühe tööpäeva kohta snt:

Pay per Working Day.

1933/34 1932/33 1931/32 1925-30

Talundipidaja perekonnaliikme kohta. — <i>To owner's family members.</i>				
Maatulunduslik tulu. — <i>Farm income</i>	221	120	121	267
Ettevõtja tööpalk. — <i>Proprietor's pay</i>	106	29	4	133
Palganõudlus või tööliste maksetud tasu. — <i>Labourers' pay</i>	135	135	162	224

Talundipidaja tulu ja teenistus.
Farmowner's Income and Personal Remuneration.

Ühe töötaja meesperekonnaliikme kohta arvatult oli maatulunduslik tulu varemmail aastail (1925—30. a.) keskmiselt

598 kr., mis ühe tööpäeva kohta 267 snt. Ühe meesperekonnaliikme kohta tuli aastas tööpäevi ümmarguselt 220. Hiljem tulu langes järsult 263 kr-le või 120 sendile päevas ning viimasel aastal tõusis jälle 448 kr-le või 221 sendile päevas. See tulu on tasu töö ja ka talu mahutatud kapitali eest. Kui arvame sellest maha puhtvaranduse normaalprotsendinõudluse, siis jääb tulust üle töötasuks ainult: varemmail aastail keskmiselt 298 kr. mehe kohta aastas, see langes vahepeal vaid 9 kr. mehe kohta ja viimasel aastal tõusis 260 kr-le. 1931/32. a., kui 300 raamatupidamistalundis tuli ettevõtja palka ühe tööpäeva kohta keskmiselt vaid 4 snt, oli siiski nende seas paarkümmend talundit, kus see oli üle ühe kr tööpäeva kohta ja kõrgeimaks tööpalgaks oli 2,42 kr. Kõige kõrgem tulu ja ettevõtja tööpalk, mis leidub taluraamatupidamise andmestikus, on 1930/31. a. ühes väiketalus, nimelt maatulunduslik tulu ühe tööpäeva kohta oli 9 kr. ja ettevõtja tööpalk 7,5 kr. Kuigi üldine keskmine tulukus ja töötasuvus on madal, madalam, kui me seda võime pidada normaalseks, on osavamate põllumeeste tulu siiski rahuldav ja hea aasta puhul võib see olla isegi väga suur, võrreldes keskmisega, nagu eeltoodud näites.

Tööliste teenistus talundis
Farm Labourers' Earnings.

Järgnevas tabelis toodud andmed tööliste teenistusest näitavad, kuipalju on talust maksetud palka

ühe meestöötaja kohta, arvates kõigi talus

töötanud palgaliste töötaja pidevaks teenistuseks aastas keskmiselt 315 tööpäeva. Selles on arvatud kokku alaliste, suuniste, päiliste ja tükitööliste töö ning redutseeritud ühe meestöötaja kohta. Seetõttu tuleb palgalise teenistus ühe isiku kohta suurem kui talupidaja perekonnaliikme teenistus ja isegi tulu. Ühe meestöölise kohta arvatatud teenistus jaotub tegelikult mitme isiku vahel, kellest osa oli töös läbi aasta, osa vaid ajuti. Palgalisest tööjõust oli raamatupidamistalundis aasta-, sui- ja kuuteenijaid 83% ning päilisi 27%.

Keskliste palgade järgi, arvates juurde talundist saadud ülalpidamise väärtus, ühe meestöölise aastane teenistus oli kr:

	Palgatud		
	aasta peale	kuuviisi	päeviti
1933	360	420	523
1932	408	480	600
1931	516	600	744
1930	612	708	876
1929—30	609	744	910

Selline oleks teenistus pideva tööloleku puhul läbi aasta; kuulisel ja päilisel seda pole ja tema tegelik aastane teenistus oleb tööloleku ajast.

Võrreldes aastapalgalise teenistust ettevõtja tuluga selgub, et ajal, mida võime pidada normaalsemaks (1925—30) peremehe tulu talukäitisest oli ligikaudu võrdne tööliste teenistusega. Viimase teenistus on ainult töötulu, peremehel aga töö- ja kapitalitulu kokku.

Eratarvitus. Mitte iga aasta ei suudeta rahuldada talupidaja

eratarvituse nõudeid puhtpõllumajanduslikust tegevusest või maatulunduslikust tulust. On olnud halbu aastaid (1931/32 ja 1932/33), kui eratarvituse rahuldamiseks ei jatkunud kõigist talupidaja tuludest ja eratarvituse täielikuks katmiseks tuli tarvitada osa talu algvarandusest. Neil aastail oli see tingitud hindade langusest, kuid seda võib juhtuda ka kõrgete hindade ajal ikalduste puhul.

Kogu eratarvitus koosneb: toitusmajanduse kuludest, milles on peale toitmise ka sauna ja muud pesu ning puhastuse ja valgustuse kulud; rahalisest väljaminekust era-

huvides ja talukäitise ainelisest andmisest eratarvitusele. Viimane on peaaegjalikult eluruumide üür ja muud väiksemad kulud aineis.

Eratarvitus (arvatud 1 meestöötaja perekonnaliikme kohta aastas):

Own Consumption Calculated per Male Family Member.

	Kr.			
	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
Kokku. — <i>Total</i>	494	406	482	651
Sellest: — <i>Thereof:</i>				
Toitlusmajanduseks. — <i>For food</i>	240	226	266	365
Rahaline väljaminek. — <i>Monetary expense</i>	140	122	153	197
Sellest: — <i>Thereof:</i>				
Riietus. — <i>Clothing</i>	39,5	36,4	43,6	49,5
Jalanõud. — <i>Footwear</i>	12,9	12,1	14,9	20,6
Mööbel, riistad. — <i>Furniture, implements</i>	12,0	7,6	11,2	14,0
Maiustus, lõbustus. — <i>Sweets, amusements</i>	4,5	3,9	5,6	7,6
Maksud. — <i>Taxes</i>	4,6	5,0	5,7	6,0
Kingid. — <i>Gifts</i>	2,4	2,8	3,1	4,1
Kirjandus. — <i>Literature</i>	3,5	3,2	3,3	3,6
Reisid. — <i>Journeys</i>	3,2	2,5	3,4	4,7
Alkohol. — <i>Drinks</i>	4,7	4,0	4,4	8,0
Suitsud. — <i>Tobacco</i>	3,2	3,7	4,4	5,2
Haridus. — <i>Education</i>	9,1	9,0	10,7	21,5
Arst. — <i>Medical attendance</i>	6,9	4,7	6,3	7,5
Seltsid. — <i>Societies</i>	1,6	1,0	1,0	0,9

Arvestuse viiel algaastal (1925—30), miliseid võime pidada tulemuste poolest normaalseteks, oli eratarvitus ühe meestöötaja kohta aastas 651 kr. Järgmistel halva konjunktuuri aastatel langes see kuni 406 kr., olles vaid 62% eelmisest. Ühe meestöötaja kohta arvatult tuleb keskmiselt pidada ülal 0,2 mittetöötajat täistarvitajat — lapsi ja vanemaid inimesi. Seega ühe meestöötaja kohta on eratarvitus ümmarguselt 20% madalam toodud suurustest, või 1925—30. a. keskmiselt ümmarguselt 500 kr. isiku kohta, langedes järgmistel aastatel kuni 320 kr. isiku kohta.

Eratarvitus koosneb $\frac{2}{3}$ talundi ainelisest jõudlusest ja $\frac{1}{3}$ on rahaline väljaminek. Talundi ainealine jõudlus on hinnatud turuhindade alusel, mis on alanenud võrreldes 1925—30. aastaga 60% ümber hindade languse tõttu.

Toitluse poolest talupidajate tarvidused on rahuldatus enamvähem täielikult, vaatamata sellele, kui kõrgelt või madalalt on see

hinnatud. Eratarvituse rahuldamine talundi aineliste jõuduste osas võib osutuda puudulikuks vaid suuremate ikalduste puhul, mida viimastel aastatel oli üle maa vaid 1928—29. aastal. Teistel aastatel on esinenud paiguti igalpool üksikuid juhtumeid toiduvilja saagi äpardumise korral, millel aga pole üldist tähtsust.

Eratarvituse rahaline väljaminek.

Cost of Own Consumption.

Ülalpidamise nõuete rahuldamiseks annab talund toidu, korteri ja osaliselt ka kütet ning

riietust. Talundikäitise korrastus on arenenud viimastel aastakümnetel järjest toodangu spetsialiseerimise suunas, kujunedes eeskätt tohtainete toodanguks ja nende mitigiiks. Muud talundi rahvastiku ülalpidamistarvidused muretsetakse järjest enam ostuteel. Viimased kriisiaastad on sundinud jälle pörama enam tähelepanu oma tarviduste mitmekülgsemale rahuldamisele talu omatoodangust, eeskätt riietuse osas. See avaldub lambakasvatuse elustumises, mis oli vahepeal kiiresti vähenemas. Kuid mõne aastaga see ei anna veel märgatavaid tulemusi ja talu rahvastik tarvitab ikka veel rohkesti ostetud riiet.

Rahaline väljaminek oli ühe meestöötaja kohta arvatult 1925—30. a. 197 kr., langedes vahepeal kuni 122 kr. ehk 38%. Et ostuainete hinnad pole langenud sel määral, siis sel alal ülalpidamismõuete rahuldamine jäi sissetulekute vähenedes puudulikuks. Rahalisest väljaminekust üle poole on paratamatud kulud — riietus, jalanõud, korteri sisesead, eramaksud (kirikule), reisid ja arstikulusid. Seda oli 1925—30. a. meestöötaja kohta arvatult 102 kr.

Kulud haridusele olid 1925—1930. aastal 21 kr. meestöötaja kohta, need alanesid kriisiaastatel üle poole — 9 kr.-le. Sel alal on kriis kärpinud kulutusi kõige enam. See kulutus pole paratamatu ülalpidamiseks, nagu muudki meeelahutuseks tehtud kulud — alkoholi, suitsude, kinkide jne. peale; kõik need kulud on langenud ligi poolele. Kuid nende seas kulu haridusele tuleb pidada siiski paratamatult tarvilikuks kuluks, mis on tehtud talu tuleviku kindlustuseks — maidugi, kui sellega omandati kutseharidus. Sel

alal kriisiaastad nõrgendasid meie vaimlist tegujõudu tulevikus.

Talu ülalpidamise allikana.
Farm as Source of Income.

On avaldatud seisukohti, et talund on eeskätt selles töötajate ülalpidamiseks ja alles teises järjekorras tuleb kõne alla toodang turule. Kuid keegi ei tooda turule ainult selle toimingu enese pärast, vaid ka turutoodangu mõte on võimaldada töötajale täielikumat ülalpidamist selle tegevuse tuludest.

Nüüd on tõusnud väga teravalt päevakorraks omavarustuse korrastus. Talumdeis on tõesti eeldusi rahuldada kõiki ülalpidamise nõudeid täielikumalt, kui see toimub praegu. Kuid siiski talundi korrastus täieliku omavarustuse suunas pole talundi huvides ega ka eriti rahvatulunduse huvides.

Omavarustus praegu kujuneb sageli tarvilikuks rahvusvahelise olukorra tõttu, kuid seda tuleb propageerida ja korrastada riiklikus ulatuses, mitte üksikkäitise ulatuses. Ajakohane tulunduslik tegevus on arenenud tööjaotuse ja toodangu spetsialiseerimise

suumas ja sellel on nii suured paremused toodangu mitmekesistamise ees üksikkäitises, et see tulevikus lööb jälle läbi puhtal kujul. Peame oskama kasutada olukorra kohaselt kõiki omavarustuse paremusi, mis vaidlematud, kuid samas peame kindlasti hoidma alal võime töötada laiaulatuslikult väljaarenenud tööjaotuse kohaselt, mis tagab rahvatulunduslikult maksimaalseid tulemusi.

Meie talundi üleminek omavarustusele riietuse alal on otstarbekohaselt mõeldav vaid sel teel, et toodetakse lina ja villa niipalju, kui see sobib looduslike olude ja talundkäitise otstarbekohase korrastuse kohaselt. Villa töötlemine riideks on tööstuse ja mitte taluperenaise ülesanne. Viimasele see võib olla tõsiseks tööks vaid sel määral, kui temal pole võimalik kasutada oma aega otstarbekamalt. Viimased aastad on aga seda siiski teinud otse tarvilikuks, sest osturiie on liiga kallis talurahvale. Normaalse olukord oleks, et riie valmistatakse tööstuslikult ja selle hind, muster ning kvaliteet vastab täiesti maarahva tarvidustele, sisetulekule ning maitsele.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

METSAKAUBANDUSE SEISUKORD. — TIMBER MARKET CONDITIONS.

Olukorra paranemist rahvusvahelisel metsaturul võis märgata alles möödunud kuul ning see kestab ka praegu. Hinnad ei osuta küll veel tõusu, kuid langusele on tulnud seisak. Väljavaated metsamaterjalide tarbimiseks on head pea kõigis tähtsamais importriiges (arvatud välja vaid kuldvaluutamaad) ning see asjaolu koos ekspordriiges osaliselt juba teostatud toodangu piiramisega on loonud äritehingute sõlmimisel kindlama usalduse. Seega väljavaated käesolevaks suveks ja sügiseks on märgatavalt soodsamad kui möödunud aastal samal ajal. Püüame kirjeldada siinkohal praegust olukorda meile tähtsamais metsamaterjalide importriiges.

Inglise importöride tagasihoidlik ostupoliitika püsis üle ootuste kaua. Alles mai lõpus ja juunis võis märgata ostutehingute elavnemist, milline tegelikult oleks võinud

alata juba varem, kuna metsamaterjalide edasimüügi võimalused ja tarvitus Britis ületasid ootused. Kui aasta alul teatasime Inglise importöride suurtest laotagavaradest, siis nüüd on need juba tugevasti kahanenud ning otseseid nõudmisi teatud sortimentide järele materjali nappuse tõttu osalt ei suudetakse kohe täita. Briti ehitustegevuse kohta toome siinkohal järgmisi andmeid (arvud vastava aasta 31. märtsi kohta):

Uusi maju ehitatud.

1931 a.	153 807	1934 a.	266 622
1932 "	200 812	1935 "	327 517
1933 "	200 496		

Nii siis möödunud kaheteistkümneme kuu jooksul ületati varem arvestatud uute majade arv — 300 000 — umbes 10% võrra. Olgu tähendatud, et uutest elamutest ehitati ligi

290 000 erakapitalist riigi toetuseta, millest nähtub, kui suuresti ehitustegevus Britis toetub eraalgatusele. Seevastu ei teostu aga linnade viletsate elamute — slums — lammutamine kuigi intensiivselt. Loodetakse, et uus tervishoiuminister Kingsley Wood sellele probleemile pöörab erilist tähelepanu. Kavatakse teha £ 2 milj. laen, millist tahtakse anda kasutada kogukondadele 2½% vastu, et sellega aidata kaasa ehitustegevuse intensiiveerumisele. Möödunud aprillis antud ehituslubade koguväärtus tõuseb 10 miljonile naelsterlingule; läinud aasta aprillis oli see vaid £ 8 milj. Sellest võib järeldada, et ehitustegevus 1935. a. eelmise aasta rekordarvust ei jää palju maha.

Kui revideeriti Briti-Vene kokkulepet, loodeti üldiselt, et hindade langustendentsile Britis on tulnud lõpp. Seda ei sündinud siiski, kuna Inglise importörid jäid ootavale seisukohale, mis põhjustas nii Soome kui Rootsi eksportöre ikka suuremate hinnaalanduste tegemiseks. See asjaolu mõjutaski Briti importöre ajama läbi, vähemalt esialgu, laotagavaradega ning oodates ikka veel odavamaid ostuvõimalusi Lükka edasi ostulepingute sõlmimist. Nüüd on aga üldiselt saadud aru, et hiljutine hindade langussuund ja turu halb olukord oli majanduslikult vähe põhjendatav ning väljavaated kindlale tendentsile metsaturul käesoleva aasta teisel poolel metsamaterjalide tarvituse tõusu tõttu näivad olevat küllaltki õigustatud.

Mäletavasti möödunud aasta sügisel Kanada võistluse tõttu langes saematerjali hindade tase Inglises tunduvalt („Kanada aasta“). Nüüd aga näib, et Kanada käesoleval aastal elimineerib Briti metsaturu arengut takistava tegurina. Nimelt on Kanada tänavu oma metsaeksporti juhtimas P.-Am. Ühendriigesse, millised metsatööstuses puhkenud streigi tõttu on sunnitud ostma suuri koguseid metsamaterjali Kanadast. Seetõttu väheneb Kanada metsaeksport Briti, mis põhjustab Kanada metsaeksportöre ajama palju kindlamat müügi poliitikat kui möödunud aastal. Sellele asjaolule aitab positiivselts kaasa kevadel loodud n. n. „Seaboard Lumber Sales Co. Ltd.“ — müügikeskus, kuhu koondusid 90% Kanada metsaeksportörest.

Saksas näib kujunevat käesoleval aastal tähtsusele teiseks välituruks meie metsamaterjalidele — esmajoones küll meie töötlematutele metsasaadustele, nagu haava-, lepa-, kase- j. t. pakkudele; ent ka saematerjali osatähtsus on küllaltki tähelepanuväärne. Nõudmine igasuguste puusortide järele on Saksas praegu haruldaselt elav. Seda nõudmist rahuldab suurel määral muudugi sisemaa metsatööstus, kuid ka välismaa puidu järele on nõudmine võrdlemisi suur. Importöride laotagavarad on lõppemas. Laialdasem sissevedu on aga siiski vääringupoliitilisel põhjusel raskendatud ning suuremad metsamaterjalide ostud toimuvad peamiselt N. Venest, Rumeeniast ja viimati ka Soomest. Ehitustegevuse kõrge hooaeg, ühenduses valitsuse mitmesuguste investeerimiskavatsustega põhjustab kahtlemata ka veel edaspidi ühelt poolt suurendatud nõudmise puitmaterjalide järele ning teiselt poolt katsetamisi maksetehingute laiendamiseks ja hõlpustamiseks ka teiste metsaeksportmaadega.

Hollandi oli varem meie suuremaid saematerjali väliturge. Sel aastal aga näib see minemiala elimineeruvat peagu täiesti: vedasime sinna välja s. a. vaid jaanuaris — sedagi minimaalselt (370 std saematerjali). Põhjus peitub muudugi Hollandis endas. Belgia valuuta ümberhinnangust alates tekitab kullastandardi alalhoidmine Hollandi pankadele suuri raskusi. Vääringu kaitseks oli muudugi hädavajalik tõsta diskontoprotsenti 2½%-lt 5%-le, teiselt poolt energiliselt viia läbi kõigil rahvamajanduslikel aladel äärmine kokkuvõtte, mis omakorda tõstis majanduslikku surutist. Seepärast võtab vaidlusküsimus — kullastandardilt loobumine või deflatsioon? — ikka teravama kuju.

Ehitustegevus Hollandis oli käesoleval kevadel väga tagasihoidlik, samuti ka suvel. Põhjus ei peitu ainult üksik majanduslikus depressioonis, vaid ka liiga intensiivses ehitustegevuses möödunud aastal.

Nagu juba teatatud varem, on ka praegu nõudmine saematerjalide järele Hollandis äärmiselt nõrk. Vähesed lepingud, mis sõlmitudki, on koguselt üsna minimaalsed.

Ka Prantsuse — endine tähtis väliturge meie metsamaterjalile — on tänavu elimineerunud täiesti. Sel aastal pole meie

metsamaterjali Prantsusse vedanud välja üldsegi. Ka seal, nagu Hollandis, majanduslik depressioon mõjutab negatiivselt metsaturgu. Kõnelemata välismaa metsamaterjalidest, isegi sisemaa piiratud puidutoodangut ei suudeta turustada.

Tähelepanu tuleks aga pöörata Belgia turule. Meie vedasime sinna saematerjale sel aastal alles mais. Turustamisvõimalused Belgias on aga laienemas. Belga väärtuse ümberhinnangust alates on Belgia majanduselu elavnenud tunduvalt, ühenduses sellega muidugi ka Belgia puitsaaduste turg.

Ehkki alul arvestati suurte laotagavaradega, ilmnas juba mais intensiivne ostutegevus; on kuulda, et mai lõpus osteti Soomest ja Rootsist kokku 20 000 std ümber, ning N. Venega on sõlmitud leping samuti 20 000 std-le.

Võttes kokku eelöeldu ning arvestades sellega, et tänavu metsaeksportmaade poolt tõenäoliselt üleproduktsooni ei ole karta, siis tundub, et praegune metsakaubanduse olukord kaldub kindlate, kergelt tõusvate hindade poole, — kui mitte vead müügipoliitika, rahutus või ootamatud mitte-majanduslikud sündmused ei häiri normaalset arengut.

PIIRITUSMONOPOL 1935. A. I POOLEL.

SPIRIT MONOPOLY IN I HALF OF 1935.

V. Teder.

Riigi suurema tuluallikana töötas piiritusmonopol k. a. esimesel poolel vägagi rahuldavalt. Lähimüügi maksumus suurenes võrreldes eelmise aasta sama ajaga 13,3% ja koguselt 12,9%. Seejuures on müük tõusnud kõikidel aladel. Absoluutselt suurimat tõusu näitab joogipiirituse ja -viina lähimüük, nimelt 5,0 milj. kroonilt 5,7 milj. kroonile ehk 13,3%. Järgmisena on tõusnud ka eriotstarveteks müüdava piirituse lähimüük 268,6 tuh. kroonilt 319,9 tuh. kroonile ehk 19,1%. Ülejäänud alade müük (denaturaat ja väljavedu) näitab tähtsusetut suurenemist, nagu selgub alljärgnevast tabelist:

Ühe liitri (100%) keskmine hind snt. —
Average Price per Litre (100%) in Snts.

	1934	1935
Joogiks — For drinking	439,6	440,0
Eriotstarveteks — For special purp.	158,2	155,5
Denaturaadis — Denaturat. alcohol	83,1	83,0

Erilist tähelepanu väärib müük joogiks, mis meie monopoli tähtsaim osa. Eriti paistab silma joogipiirituse erakordne ja püsiv suuremine (+32,6%), mis tõstnud piiritusemüügi osatähtsuse joogiks 13,1%-lt (eelmise aasta I poolel) 15,3%-le. Sarnast kõrget piirituse osatähtsust pole seni veel olnud pidevalt, peale esimese kolme kuu 1926. a., s. o. kohe peale tšekistusteemi kaotamist, ja 1929. a. esimesel poolel, mil viimale pealepandud n. n. omavalitsuste maksu tõttu tarvitaajaskond siirdus enam piirituse ostmisele. Eriliselt tunduvalt on piirituse tarvitamine suurenenud põlistes piiritusetarvituse piirkondades — Viru- ja Viljandimaal, eriti esimeses, kus piiritusetarvitus tõusnud 41%. Muide, koostiselt on üksikute vägijookide osatähtsus jäänud endiseks, peale ¼-liitriise viina, mille osatähtsus lähimüügi kogusest on vähenenud nähtavalt ¼-liitriste piirituse- ja viinapudelite arvel.

Majanduslikust seisukohast tähendab see viimasele üldist ja pidevat paranemist, rahva ostujõu tõusmist, mis leiab otsese väljenduse ka töörakenduses ja suurenenud (kui ka nähtavalt kiirenenud) raharingvoolus. Joogipiirituse ja -viina lähimüüki k. a. esimesel

Piiritusmonopoli lähikäigud I poolel 1934 ja 1935.

Spirit Monopoly Sales in I Half of 1934 and 1935.

	1 000 ltr. à 100% — in 1 000 Litrs à 100%		
	1934	1935	1935. a. ± %
Piiritus joogiks — Spirit for drinking	150,2	199,1	+32,6
Viin joogiks — Liquor " "	997,1	1 099,3	+10,2
Kokku joogiks — Total " "	1 147,3	1 298,4	+13,2
Eriotstarveteks — For special purp.	169,8	205,7	+21,1
Denaturaat — Denaturated alcohol	171,3	171,5	+ 0,1
Väljaveoks — For export	9,3	14,9	+60,2
Kõik kokku — Grand Total . . .	1 497,7	1 690,5	+12,9

Maksumus 1 000 kr — Value in 1 000 Kr.

Üldse — Total	5 459,5	6 184,2	+13,3
Sellest: — Thereof:			
joogiks — for drinking . . .	5 048,8	5 713,3	+13,3

Joogiks müüdnud koguse koostis protsentides.

Composition of Quantity Sold for Drinking Purposes in Percentages.

	1933	1934	1935
Piiritus $\frac{3}{4}$ lt. — Spirit $\frac{3}{4}$ lt.	2,17	2,27	2,32
" $\frac{1}{4}$ " — " $\frac{1}{4}$ "	8,50	10,83	13,01
Viin $\frac{3}{4}$ lt. — Liqueur $\frac{3}{4}$ lt.	61,09	57,57	53,99
" $\frac{1}{4}$ " — " $\frac{1}{4}$ "	28,07	29,10	30,41
Lauaviin 40% $\frac{1}{2}$ lt. — Table liq. 40% $\frac{1}{2}$ lt.	0,06	0,07	0,09
Lauaviin 40% $\frac{1}{4}$ lt. — Table liqour 40% $\frac{1}{4}$ lt.	0,04	0,05	0,06
Lauaviin 45% $\frac{1}{2}$ lt. — Table liqour 45% $\frac{1}{2}$ lt.	0,04	0,07	0,08
Lauaviin 45% $\frac{1}{4}$ lt. — Table liqour 45% $\frac{1}{4}$ lt.	0,3	0,04	0,04

pooltel võib võrrelda koguselt 1925. ja 1930. a. ning väärtuselt 1926. ja 1931. a. vahepealsete hinnamuutuste tõttu. Konjunktuuri paranemist näitab ka see, et denaturaadi müük, mis rahanappidel aegadel kippus tõusma,

peamiselt joogiviina aseainena, ja seda eriti teatavates piirkondades, seal nüüd väheneb ja stabiliseerus kahel viimasel aastal 400 000 liitrile aastas. Ka joogipiirituse ja -viina läbimüügi erakordne tõus Rakvere, Jõhvi, Tapa j. t. piirkondades viimasel kahel aastal osutab uuele erakordsele mõjutegurile, nimelt salapiirituse endisest mõjust vabanemisele. Ja see omakord näitab, et meie hinna- ja müügipoliitika on olnud õige ning andnud soovitud tulemusi. Uuest hinna normeerimisest kõrgendamise poole on seepärast kõneleda varajane, kuigi alkoholi poliitilisest küljest võidaks tõsta küsimust. Senised normeerimised on andnud tähtsaid tulemusi, seepärast tuleb oodata ka seniste olukordade kujunemist ja stabiliseerimist, et näha, milliseid samme on vajalik võtta ette selle ala juhtimiseks.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Majandusministeeriumi poolt kogutud andmetel vajatakse käesoleval aastal ümmarguselt 100 nafta- ja 50 petrooleumimootorit, milledest suurem osa on arvestatud põllumajanduse nõuete rahuldamiseks (rehepeksumasinatele). Ühtlasi on selgunud, et petrooleumimootorite valmistamine on võimalik kodumaal, kui tellimised antakse tööstusele varakult. Naftamootorite valmistamise võimalused ja tähtajad on praegu veel selgitamisel.

● Käesoleval aastal on märgata ootamatult suurt nõudmist niidu- ja koristamis- masinate järele. Kodumaa tööstus, kes täitis kevadel saadud kindlad tellimised ja valmistas masinad omal riisikol 20% rohkem, on kogu toodangu realiseerinud. Kuna praegu heinatöö hooaeg käes ja loorehadele on veel nõudmist, on Majandusministeerium lubanud importida 50 looreha. Asjaomastest ringkondadest seletatakse suurenenud masinate nõudmist tööjõu vähesusega ja põllumehe ostujõu tõusuga.

● Üleriikline Kaupmeeste Seltside Kesklit on üksikute kaupmeeste-manufakturi- stide vahelt ära jaotanud Prantsusest ostetava 1000 kilogr. siidi- ja 2000 kilogr. villase- riide kontingendi. Jaotusekava leidis sisseveo reguleerimise komisjoni poolt 12. juulil k. a. kinnituse.

● Ümmarguselt kaks aastat tegutsenud kindatööstusele a.-s. „Simplex“ on käesoleval aastal signenud juure võistlus 2 uue tri- kookindatööstuse näol (L. Lipeles & A. Itskovitsch, Tallinnas, Müüriwahe tän. nr. 23 ja A. Taub & Ko., Tallinnas), kuhu mahutatakse tööle umbes 75 inimest, peamiselt naistööjõud. Seega leiab kindatööstuses tööd ümmarguselt 150 töölisi ja toodanguvõimelt suudetakse katta kogu kodumaa turu tarvidus. Kuna kodumaa trikootööstus veel kõrgekvaliteediga trikood (n. n. „näha imitatsioon“) ei valmis- ta, siis on Majandusministeerium lubanud kindatööstusele välismaalt seda trikood pii- ratud arvul vedada sisse.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on annud loa:

● A./S. Reinhold T o f e r'ile, Keilas, Har- jumaal, villaketramis- ja kudumistööstuses töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd 40 töölisi. Valmistatakse mitmesugust villast riidet ja kedratatakse villast lõnga.

● Gilka M i n k o v'ile, Tallinnas, Uus- Sadama tän. nr. 8, kudumistöokoja sissead- miseks. Töökojas leiab teenistust 15 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 4,5 h. j. Kootakse peamiselt kunstsiid- ja voodri- riideid.

• E. Rubanovitsch & H. Gutkin, Tallinnas, Soo tän. nr. 29, kudumistökoja sisseseadmiseks. Töökojas leiab teenis-

tust 15 töölisi. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 2 h. j. Kootakse peamiselt mitmesuguseid voodririideid.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Võituru seisukorda möödunud nädalal võib pidada kindlaks, kuna hinnad näitasid isegi tõusutendentsi. Väljamakstava võihinna kohta tegi läinud nädalal valitsus otsuse seda pidada endisel tasemel, s. o. 120 snt kg eest ajavahemiku kohta 16. juulist kuni 15. augustini, ühes arvatud alg- ja lõputähtpäevad.

Inglise turul näitas meie võihind paranemist. Londonis noteeriti meie või 82 kuni 83 š cwt eelmise nädala 82 š vastu cwt. Manchesteris oli küll meie võihind noteeringu järgi eelmisel nädalal kõrgemas hinnas, kuid tegelikud müügid sündisid alla noteeringu, praegu vastab aga tegelik hind noteeringule. Inglise võituru kohta möödunud nädalal olgu tähendatud, et see kaldus küll varasusele, kuna nõudmised polnud eriti elavad, kuid vaatamata sellele näitasid hinnad ka teiste maade võidel kõvenemistendentsi. Kui võrrelda võituru seisukorda Inglises läinud aasta samaaegsena, siis peab märkima tunduvat paranemist, kuna läinud aastal samal ajal noteeriti Londonis meie võid hinnaga 67—69 š cwt.

Mis puutub meie võihinna tendentsi käesoleval nädalal, siis näib see olevat igati kindel, kuna sissevedu Inglisse praegu on võrdlemisi tagasihoidlik.

Saksa turul või tarvitamine peatarvituskeskustes on küll pisut läinud tagasi sealse suvesesooni tõttu, kuid see ei suuda üldiselt avaldada kuigi suurt mõju, kuna rahvamajanduse seisukorra paranemisega käsikäes võitartvitus näitab üldjoontes suurenemistendentsi. Samuti on kahanenud ka töötute arv, mistõttu tarvitajate kontingent suureneb. Praegu valitseb Saksa turul küll kirsside ja teiste marjade hooaeg, mil võitartvitus harilikult väheneb, kuid nagu teated suvituslinnadest räägivad, püsib seal nõudmine elavana. Suuremais tarvitus-

tsentrumeis (suurlinnades) on nõudmine nõrgem. Hinnad püsivad enam-vähem eelmise nädala tasemel. Taani ja Rootsi või järgi oli eriti hea nõudmine, samuti ka Balti riikide või leidis korralliku mineku.

Saksa sisemaa või turuletulek on elavusetu, kuna seevastu värskepiima minek on elav, millest tingituna võitoodang tõmbub tagasi. Soojade ilmade mõjul on ka piimatoodang tõmbunud tagasi, kuna karjasööda olud halvenevad.

Tallinnas noteeriti 15. juulil võihinnaks 107 snt kg eest franko saatejaam, kuna eelmise nädala noteering oli madalam ühe sendi võrra. Hinna paranemine Tallinnas oli tingitud peamiselt seisukorra paranemisest välisturgudel, millele juhtisime tähelepanu juba eelpool.

Möödunud nädalal veeti võid välja 6863,5

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas 8./VII— 14./VII 1935	1./VII— 7./VII 1935	1935. a. 1. I kuni 14. VII	1934. a. 1. I kuni 15. VII	1933. a. 1. I kuni 16. VII
VOI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	299,3	330,2	4841,3	4630,2	4036,2
Sellest:					
Saksa . . .	79,5	77,6	1690,4	1451,8	1806,8
Inglisse . .	213,2	252,5	2859,3	3070,2	1838,7
Belgiaasse .	—	—	39,7	12,1	160,4
Soome . . .	—	—	—	2,1	2,8
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	1755	1199	23200	15367	6609
Sellest:					
Inglisse . .	1512	864	17057	11090	3470
Saksa . . .	243	247	3090	2531	—
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	—	—	1195,9	1499,9	1675,9
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	8,7	44,8	3966,5	2625,8	2404,2
Sellest:					
Inglisse . .	—	21,0	2850,2	1887,0	1499,4
Belgiaasse .	—	—	70,8	121,6	679,7
Soome . . .	—	—	134,9	99,1	62,9
Saksa . . .	8,7	23,8	790,8	406,6	11,4
Prantsusse .	—	—	10,8	60,5	50,2

tünni, sellest arvust läks Inglisse 4360,5 tünni ehk 64% ja Saksa 2498 tünni ehk 36%. Mõõdunud nädalal väljavedu Saksa suurenes suhteliselt võrreldes sellele eelnevaga.

Aasta algusest kuni seniseni, s. o. 14. juulini veeti võid välja 4841,3 tn eelmise aasta 4639,2 tn vastu, seega käesoleva aasta eksport suurenenud 4,4%. Käesoleva aasta võiekspordist on läinud Saksa 1690,4 tn ehk 35% ja Inglisse 2859,3 tn ehk 59%, kuna 6% kogu väljaveost on läinud muudesse maa-
desse.

Siseturul maksus mõõdunud nädalal Tallinnas meiereivõi 135 snt kg, taluvõi

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib lõdvenemistendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering langes 4 š võrra tsentnerilt 84 š-le tsentner.

Vaatamata hinnalangusele Londonis tõusis peekonsigade noteering Tallinnas 12 snt võrra kg-lt. Seda võimaldas madal toodang, sest peagu kogu nädala toodang läheb kontingendi alusel Inglisse. Toodangu langus oli tingitud peale hooajalise iseloomu veel eelmise nädala suurest hinnalangusest (10 snt kg'lt), mille tagajärjel seakasvatajad

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna turul veiseliha hinnad on püsinud pikemat aega ühel tasemel, s. o. liha maksub 17—40 snt kg ja eluskaalu alusel tehakse tehinguid 15—25 snt kg piirides, vastavalt headusele. Käesoleva nädala alul kujunes veiste pakkumine väga suureks, seepärast on karta, et hinnad võivad nõrgeneda, kui pakkumine kujuneb kogu nädalaks nii suureks. Kuna lignemas on sügisene pakkumise hooaeg, siis suurt hinnatõusu enam loota ei ole.

Vasikalaha hinnad püsivad 26—50 snt kg piirides vastavalt headusele. Eluskaalu alusel turustades maksusid nuumvasikad 35 kuni 40 snt, keskmised 25—33 snt ja lahjad alla 25 snt kg. Hindade nõrgenemiseks põhjust ei ole.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine väheldane. Siseturul maksus lambaliha 30—45 snt kg. Eksportlammaste hinnaks tapakaalu alusel turustades noteeriti 73—78

110—115 snt, Rakveres — meiereivõi 135 snt, taluvõi 90—100 snt, Tartus — meiereivõi 120—138 snt, taluvõi 95—113 snt, Võrus — meiereivõi kohta puuduvad teated, kuna taluvõi maksus 90—110 snt, Valgas — meiereivõi 130—135 snt, taluvõi 88—113 snt, Viljandis puuduvad meiereivõi kohta teated, taluvõi 100—120 snt, Pärnus — meiereivõi (kauplustes) 130—135 snt, taluvõi 85—90 snt ja Kuressaares — meiereivõi 120 snt ja taluvõi 90—100 snt kg.

Siseturul vähendades erilisi muudatusi põlnud märgata, kuna siseturu hinnad on seotud väga tihedalt kindlustatud vähinnaga, mis pole muutunud.

pidurdasid sigade saatmist eksporttapamajadesse.

Mõõdunud nädalal tapeti eksporttapamajades 629 siga 2477 sea vastu eelmisel nädalal. Neist oli peekonkaalulisi 594 siga 2395 sea vastu eelmisel nädalal.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	65	60	54	
55,5—59,5 „	60	52	50	Sise-
72,5—75 „	60	52	50	turu-
75,5—80 „	56	52	49	hinnad.

snt kg ja eluskaalu hinnaks franko saatejaam 30—35 snt kg. Siseturul eluskaalu hinnad alla eksportlammaste eluskaalu hindu. Hinnad peaksid jääma veel püsima.

Sealiha hindades märgitakse järjekindlat tõusu. Mõõdunud nädala lõpupäevil ja käesoleva nädala alul maksusid noored sead 45—48, lihasead 43—47 ja rasvasead 42—48 snt kg. Kuna eksporttapamajadest sigu siseturgu ei saadeta käesoleval nädalal, on loota sealiha hindades järjekindlat kõvenemist. Eluskaalu alusel turustades tuleks tehinguid teha 32—35 snt kg piirides.

Lihahinnad teiste linnade turgudel snt kg.

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	38—45	20—35	18—23	40—45
Pärnu	36—39	—	—	—
Valga	32—36	30—40	20—25	30—35
Võru	38—40	—	—	—
Rakvere	36—42	25—42	20—35	40—45
Viljandi	38—42	30—40	25—30	40—45
Kuressaare	30—40	20—28	16—23	—

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunaturul on märgata viimasel momendil suurenevat elavnemist. Toodangud lähevad tagasi pea kõikjal Euroopa kanakasvatustumaades, kuna tarvitamine püsib endiselt võrdlemisi elavana. Olenedes sarnasest seisukorrast näitasid hinnad kõvenemistendentsi. Väljavaated käesoleva nädala kohta on kõigiti rahuldavad ja on loota hinna paranemist.

Saksa turg püsib kindlana. Nõudmine kõigi sortide järgi on võrdlemisi elav. Sissevedu püsib elavana ja on isegi suurem kui eelmistel kuudel. Mõnedel turgudel tundub isegi puudus olevat munadest ja nõudmine ületab pakkumise.

Inglise turul kanamunahinnad möödunud nädalal näitasid paranemist, seega turg kindel. Sisemaiste kanamunade juurevoolu rule on läinud tagasi tunduvalt, seepärast on ka hinnad paranenud tingituna kauba vähesusest. Olgugi, et importmune oli ladudes, kuid hindade paranemisega käsikäes vähenesid kiiresti laod, kuna nõudmine oli elav kanamunade järgi kogu möödunud nädala jooksul. Sellele aitas kaasa ka tunduvalt ilmade jahenemine.

Paremate munasortide hinnad näitasid

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Maailma teraviljaturg seisab endiselt uue lõikuse mõju all ja hinnad näitasid möödunud nädalal veelgi langust. Nisuturul lisandub eelmisele põhjusele veel praegune Kanada nisumüügipoliitika, millise järgi püütakse vabaneda võimalikult ruttu suurtest, vana lõikuse tagavaradest. Eeldades käesoleval aastal üldist keskmist kuni head lõikust nii eksport- kui importriikides on sealne teraviljamüügi keskkorraldus saanud suuremal hulgal nisu müügile peagu dumpinghindadega, mis on mõjunud halvasti kogu praegusele nisu- kui ka rukkikaubandusele. Nii noteeriti möödunud nädalal tähtsamatel teraviljaturgudel järgmised hinnad kr. kv (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

r u k i s: Chicago 6.26 (6.65), Winnipeg 5.04 (5.09), Hamburg (La Plata) 6.47 (6.66);

n i s u: Chicago 11.01 (11.27), Winnipeg 10.74 (10.87), Hamburg (Manitoba I) 12.67 (12.66), Liverpool 9.20 (9.93);

m a i s: Chicago 11.77 (11.62).

tõusu 6—9 penssi suurelt sajalt (120 tk). Nõrgema kvaliteediga kauba juurevedu langes samuti, seetõttu paranesid ka hinnad 3 penssi võrra suurelt sajalt. Meie kanamunad paranesid hinnas Londonis; läinud nädala noteering oli: 18 lbs (naelalised 120 tk) noteeriti 8/- — 8/3, 17 lbs 7/9 — 8/-, 16½ lbs 7/6 — 7/9, 15½ lbs 7/3 — 7/6, 14 lbs 6/6 — 6/9.

Tšehhoslovakkias kanamunaturg kindel, olgugi et suvepuhkuste hooaja tõttu nõudmine läinud tagasi, kuid rohkem annab end tunda sisemaine toodangu tagasimineku. Olenedes sellest on hinnad tõusva tendentsiga ja on loota ka nõudmise suurenemist.

Tallinnas jäi läinud nädalal noteering ära. Välja veeti läinud nädalal kanamune Saksa 242 640 tk, Inglise 1 512 000 tk, kokku 1 754 640 kanamuna, eelmise nädala 1 199 160 kanamuna vastu.

Siseturul maksusid kanamunad möödunud nädala lõpul Tallinnas 6—8 snt paar, Tartus 7—9 snt, Viljandis 7—8 snt, Rakveres 7—8 snt paar, Võrus 6,5—7 snt, Valgas 5—8 snt, Pärnus 7—8 snt ja Kuressaares 6—7 snt. Siseturul olid läinud nädalal hinnad stabiilsed, kuna nõudmine munade järgi oli elav.

Praegu on nisukoristamine täies hoos kõigis tähtsamates nisukasvatamises rajoonides ja uue lõikuse peatse turuleilmumise puhul ka välisnisu importijates riikides sissevedu minimaalne. Teisalt näitavad hilisemad statistilised andmed, et Euroopa riikides, kes on kõige suuremad välisnisu tarvitajad, on nisuseis ja loodetav saak I. VII hinde järgi isegi parem möödunud aasta samaaegsest hindest, mis on otseseks põhjuseks praegusele väikesele nõudmisele ja mis eeldab rahvusvahelise nisukaubanduse uuesti raskustesse sattumist.

Prantsuses viimaste aastate tunduva nisu üleproduktsooni tõttu kogunesid riikliku viljatagavarasse nisureservid, millele realiseerimine oli seotud halveneva konjunktuuri puhul suure jõupingutusega ja majandusliku kahjuga. Käesolev aasta töötab siin külvipindalade vähenemise ja halvade kasvuolude tõttu luua paremaid väljavaateid vanade tagavarade realiseerimisel.

Venemaal arvestatakse hea nisutoodanguga, mis ületab tunduvalt eelmised aastad. Kuid teisalt on kasvanud ka sealne omatarvitus kiire rahvaarvu tõusuga, suuremate tööstuskeskuste loomisega ja üldise ostujõu paranemisega, mistõttu jäävad arvatavasti eksportimiseks minevad kogused ja osatähtsus käesoleval majandusaastal maailma teraviljakaubanduses väikesteks.

Rukkikaubanduses suure võistluse ja hea saagi väljavaadete tõttu on hinnad surutud väga madalale. Hindade peatseks ja tundu-

vamaks paranemiseks puuduvad praegu väljavaated.

Siseturul on börsinoteeringud endisel tasemel. Kaubalepingu alusel Soome müüdiv rukis on juba enamuses veetud välja.

Väikemüügihinnad turgudel (kr. 10 kg).

	Tartu	Vil-	Pärnu	Valga	Rak-	Narva
	jandi					vere
Rukis	1,25	1,20	1,25	1,20	1,30	1,35
Nisu	1,40	1,40	1,40	1,40	1,45	1,50
Oder	0,85	1,00	1,10	0,90	0,95	1,00
Kaer	0,80	0,90	1,00	0,85	0,90	0,95
Rukkijahu	1,35	1,35	1,35	1,30	1,40	1,45
Sepikujahu	1,90	2,00	2,00	1,80	1,80	2,00

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Marjaturg rikastus ja muutus mitmekesisemaks uute marjaliikidega. Maasikate kõrvale ilmusid murakad, tikred, mustikad, metsamaasikad jne. Oli näha ka juba esimesi punaseid sõstraid ja kirsse, samuti ka vaarikaid. Murakate liitrist maksti Tallinna turul 20 snt, metsamaasikatel 30 snt, tikritel 12—13 snt, mustikatel 30 snt ja kirssidel 70 kuni 80 snt. Suurmüügihinnad olid 20—25% võrra odavamad ülalmainitud hindadest.

Köögiviljaturul tõusis tomatite hind. Võrdlemisi kõrgel tasemel püsis lillkapsa ja värske peakapsa hind möödunud nädala jooksul, samuti ka käesoleva nädala alul. Tomatite kg-st maksti 140—150 snt, keskmisest lillkapsapeast 20—40 snt ja värskest peakapsast 30—40 snt. Kurgi hind langes vähe. Neid müüdi 10—15 snt tükk. Redise kimbust maksti 6—8 snt, salati kg-st 20—30 snt,

värske porgandi kimbust 5—6 snt, sibulate kg-st 20 snt ja hernekaunte liitrist 25 snt.

Värske aedvili surub kord-korralt taha plaanile möödunud aastase ületalve hoitud köögivilja, nagu seda on märgata porgandite, kaalikate ja teistegi köögiviljade juures.

Tallinna ümbruses kauemat aega kestnud põud ja aedviljade kasvatamiseks mättesoodsad kevadised ilmad on jätnud oma mõju ka aedviljade hindadele. Lillkapsa hinnad püsivad kõrgel peamiselt selle tõttu, et lillkapsas Tallinna ümbruskonna aedades on ebaõnnestunud, samuti ka maasikate saak ebaõnnestus Tallinna ümbruses. Neil põhjustel on ilusamate lauamaasikate hinnad, mis tulevad turule peamiselt Tallinna ümbruse aedadest, võrdlemisi kõrged. Üldiselt näitavad käesoleval kevadel marjade kui ka teiste aedviljade hinnad küllalt kindlust ja püsivust.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

MAAILMA MOTORISEERIMISE ARENG.

WORLD DEVELOPMENT OF MOTORISATION.

Bureau Permanent — rahvusvaheline autotööstuse ühendus — avaldab kindlatel ning peamiselt ametliikudel allikatel andmeid uute liikvelelastud jõuvankrite kohta.

Neis andmeis, mis käesoleval ajal küüniavad juba 1934. a., puuduvad teated Hollandi ja Belgia kohta, kus uute liikvelelastud jõuvankrite arv ulatub 25 tuh. aastas, ja peale selle veel Poola, Läti, Kreeka, Lõuna-Slaavia ja Bulgaaria kohta. Kuid nende riikide osatähtsus pole suur. Teatud mõju üld-

pildile avaldavad andmete mõningad ebatäpsused: nii on autobus üksikutes riikides arvatud sõiduautode, kuna teistes veoautode juurde. Taani, Eesti ja Leedu kohta on toodud andmed ainult 1934. a. jaoks, kusjuures Eesti kohta allpooltoodud tabelis uute registreeritud jõuvankrite kohta kahjuks leidub veel üks ebatäpsus. Nimelt põhinevad toodud andmed sisseveetud jõuvankrite arvu kohta väliskaubanduse andmetel. Seda puudust korrigeerida olemasolevate andmetega

üldiselt liikvelolevate jõuvankrite arvu muutuse kohta Eestis (vt. „Majandusteated“ nr. 5) pole võimalik, kuna viimased väljendavad ainult vahet uute liikvelelastud ja liikvelt väljalülitatud jõuvankrite arvu vahel.

Tänu maailmaasjanduse konjunktuuri paranemisele ning muudele asjaoludele, jõuvankrite minek (mis tegelikult pea sugugi ei erine uute liikvelelastud, s. o. registreeritute arvust) toodud maailmaulatuses, suurenes 1934. a. 72% 1932. a. vastu, kusjuures Euroopas 52%, kuna P.-Am. Ühendriikides 79%. Kuid P.-Am. Ühendriikides uute juurdetulek läheb tegelikult ainult reast väljalangenute katteks, kuna Euroopas jõuvankrite minekut põhjustab suurel määral paljude riikide intensiivsem motoriseerumine. Võrreldes uute liikvelelastud jõuvankrite arvu kogu liikvelolevate jõuvankrite arvuga näeme, et esimesed moodustasid 1933. ja 1934. a. Põhja-Am. Ühendriikides 17%, kuna Euroopas 24%. Reast väljalangenute jõuvankrite asendamine uutega P.-Am. Ühendriikides oli eriti puudulik 1931. ja 1932. a. ja seda puudujääki ei suutnud veel katta suhteliselt tunduv (Euroopaga võrreldes) jõuvankrite mineku tõus kahel viimasel aastal. Euroopas, vastupidi, jõuvankrite mineku elavnemine arvatavasti põhjustab ka kogu liikvelolevate jõuvankrite arvulise tunduva tõusu. Seda kinnitab asjaolu, et Ameerika autokontsernid püüavad end veel intensiivsemalt kindlustada Euroopa turul, eriti maades, mis motoriseerimise seisukohalt on jäänud teistest juhtivatest maadest maha, kuid kus on näha ette intensiivsuse tõusu. Ühenduses sellega Ameerika autokontsernid on hakanud projekteerima ja asutama Euroopasse rida sellekohaseid töösusi.

Tunduv motoriseerumine avaldus Saksas. Viimase osatähtsus Euroopas liikvelelastud uute jõuvankrite arvus tõusis 1934. a. 20,5%-le 9,7% vastu 1932. a. Uute liikvelelastud jõuvankrite arv Saksas on samuti kõige suurem ja 1934. a. moodustas 106 299 tk. 1932. a. vastu. Inglise vastav arv oli 105 341. Kuid motoriseerimise määr Saksas on siiski märksa madalam kui Inglise: üldine uute liikvelelastud jõuvankrite arv Saksas 1934. a. oli poole võrra väiksem kui Inglise.

Uute liikvelelastud (registreeritud) jõuvankrite arv 1932—34. a. ja juurekasvu % (1932 = 100).

Number of New Motor Vehicles Registered and Per Cent of Increase.

Maad	1932		1933		1934		
	Arv Number	Arv Number	Juurekasv ¹⁾	Arv Number	Üldse	Sõidu	Veo
Inglise ja Iiri	210779	254834	121	816120	150	148	155
Prantsuse	166140	177184	107	176687	106	111	85
Saksa	48148	93621	194	154447	321	318	334
Itaalia	22789	31928	140	34147	150	156	115
Tšehhoslovakkia	12418	8928	72	9708	78	88	33
Austria	3191	1938	62	2248	70	76	56
Sveits	9890	10067	102	10649	103	111	87
Rootsi	8931	9400	102	15748	178	200	145
Norra	2566	3133	122	5952	205	204	203
Taani	—	—	—	9408	—	—	—
Hispaania	10252	15487	151	21604	211	164	155
Portugaalia	1944	2089	154	4319	222	235	200
Ungari	297	438	147	1020	343	412	142
Rumeenia	534 ²⁾	1464	—	2082	—	—	—
Soome	800	810	105	2140	267	173	342
Eesti	—	—	—	298	—	—	—
Leedu	—	—	—	192	—	—	—
Euroopa riigid	498629	612356	123	760060	152	—	—
üldse jõuvankreid							
neist sõidu	391570	488485	125	608556	—	155	—
" veo	107059	128921	116	157504	—	—	147
Ameerika	7208	7670	106	6489	90	98	77
Marokko	3986	4723	118	4402	110	111	96
Egiptus	1974	2345	119	3580	181	134	159
Kanaaria saared	—	677	—	549	—	—	—
Tuneesia	1822 ³⁾	1640	—	1431	—	—	—
Põhja-Aafrika	14985	17055	—	16451	—	—	—
üldse jõuvankreid							
neist sõidu	12286	14140	—	13790	—	—	—
" veo	2749	2915	—	2661	—	—	—
P.-Am. Ühendriigid	1276812	1739663	136	2392443	179	—	—
üldse jõuvankreid							
neist sõidu	1096399	1493794	137	1868557	—	172	—
" veo	180413	245869	136	403886	—	—	224
Kokku jõuvankreid	1790426	2369074	132	3074954	172	—	—
neist sõidu	1500205	1996389	133	2510908	—	167	—
" veo	290221	872705	128	564051	—	—	194

Prantsuses seevastu motoriseerumise intensiivsus on langenud. Uute registreeritud jõuvankrite arv Saksas 1932. a. moodustas umbes 1/3 Prantsuse sama arvust, kuna 1934. a. II pooltel, vastuoksa, ületas selle umbes 10% võrra. Veoautode minekus avaldub see vahe veelgi suuremal määral. Ühenduses sellega uute jõuvankrite minekus siseturul Saksa omas Prantsuse asemel Euroopas teise ja maailmas kolmanda koha. Kuid kogu liik-

1) Sõidu- ja veoautod ning autobused.
 2) 1932. a. II pool.
 3) Increase 1932 = 100.

velolevate jõuvankrite arvu poolest Saksa on veel viiendal kohal.

Tšehhoslovakkias ja Austrias uute liikvelelastud jõuvankrite arv 1933. a. vähenes tunduvalt ja 1934. a. on olukord ainult vähe paranenud. Neis maades, samuti kui Prantsuses, vaatamata oma tööstusele, jõuvankrite levimise takistuse peapõhjuseks arvatakse olevat kõrged maksud jõuvankritele ja põlevküttele. Põlevküttele poolest kinnitab seda asjaolu, et neis maades uute liikvelelastud veoautode (mis tarvitavad rohkem bensiini) arv on läinud tagasi palju rohkem kui sõiduautode oma.

Ent autoliiklemise poliitikas tundub kalduvus motoriseerumise arenemise soodustamiseks. Austrias muudeti 1. mail k. a. ära maksud jõuvankritele ja ühenduses sellega nädala möödumisel Viinis registreeriti 1204

jõuvankrit (ehk kahekordselt) rohkem kui samal ajal 1934. a. Motoriseerumise arenemise soodustamise eesmärgil muudeti 1. mail k. a. maksud jõuvankritele ka Lõuna-Slaavias, kusjuures neid samuti kui Austrias ei või rakendada põlevküttele. Tunduv motoriseerumine Saksas arvatakse samuti olevat ühenduses samalaadsete maksude vähendamisega.

Ülaltähendatud elavus autode turul Austrias, mis seoses automaksude vähendamisega, kestis ka juunis. Tšehhoslovakkia, olles Austriaga võrreldes teisel kohal, kus motoriseerimise areng kahe viimase aasta jooksul oli ebasoovitav, seadis sisse 1. juulist s. a. uue automaksude tariifi tunduvalt alandatud maksunormidega. Ühenduses sellega ka Tšehhoslovakkias arvestatakse kindlasti autode lähimüügi suurenemisega.

Rahvusvaheline teedehitus- ja liiklemiskonverents.

International Road-building and Traffic Conference.

Ungari valitsuse algatusel peetakse Budapestis septembri alul konverents riikide vahel, kes on huvitatud suurtest praegu väljatöötamisel olevaist ülemandri teedehitus- ja liiklemiskavadest. Peale selle tulevad arutusele liiklemiseeskirjade ühtlustamise küsimused, et ülemandri autoteedel oleksid ühed ja

samad liiklemiseeskirjad. Oodatakse, et konverentsist võtavad osa esmajoones Kesk-Euroopa riikide liiklemise alal tegelevad juhid. Konverentsist osavõtjale näidatakse osa Ungari suurest ülemandri-autoteest — Berliin—Istanbul.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

7. juulil 1935. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	32 798 609,98	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	536 252,43
välisraha	1 016 708,05	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 482 121,59	a) pangatähed liikvel	35 113 604,—
3. Sisevekalid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekalid	5 423 220,23	valitsuse	10 543 633,78
põllumajandusl.	954 893,73	pankade	8 871 352,98
meisatööstusl.	21 143,97	teised	2 278 246,79
	6 399 257,98	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	6 664 335,47
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>			
valitsusele	—		
teistele*)	3 172 774,48		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 338 138,07		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	19 599 867,37		
	68 807 475,45		68 807 475,45

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 59,74%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 912 836,21
Includes Ek. 1 912 836,21 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU.

Riiklikud krediidid põllumajandusele Leedus.

State Credits to Agriculture in Lithuania.

Soodustatud riikliku krediidi täpsad liigitused puuduvad Leedus. Maaostuks ei anta üldse laenu, samuti ei anta laenu ka ehitusteks (elumajad, laudad jne.). Maaparanduseks annab laene Põllutöoministerium vahetult 40%-ga aastas 15 aasta peale, kusjuures seda laenu lubatakse tasuda ka Maapanga pantkirjadega, mille kurss on 72 litti 100 vastu (s. t. pantkirju 100-litilises nominaalväärtuses võib osta 72 liti eest), seega langeb intressimäär veelgi. Maaparanduslaene põllumeeste rühmadele antakse veel soodsamatel tingimustel. Ümberlaenustamised (eralaelude üleviimine pikaaajaliseks riiklikuks laenuks) sünnivad Maapanga kaudu, kusjuures antakse maa ja kinnisvara tagatisel laenu kuni 50% väärtuses normaalläärtusest, erilistel kordadel rahaministri loaga isegi kuni 90% normaalläärtusest.

Suguloomade, seemnevilja, põllumajanduslike masinate jne. ostmiseks soodustatud riiklikku krediiti ei anta, ainult Põllutöökoja poolt jagatakse suguloomi mitmesse rajooni üksikute põllumeeste juure, kusjuures Põllutöökoda annab ka toetust suguloomade ülalpidamiseks teatavatel tingimustel ning peale 5 aastat läheb suguloom põllumehe omanduseks, kelle juures ta oli. Ikalduse puhul 1928. a. anti rahaministeriumi poolt põllumeestele ikalduslaenu 4%-ga 3 aasta peale, kuid tegelikult on suurem osa laenust seni tasumata, samuti ka protsendid, kuigi siin on tehtud mitmel korral igasuguseid hõlpustusi ikalduslaenu tasumiseks, andes võimalust tasuda viljaga jne.

Põllumajanduslike tööstushoonete ehitamiseks ja sisseseadude muretsemiseks pole

antud riiklikku laenu, vaid riigi poolt on kutsutud ellu vastavad ettevõtted, nagu eksportapamajade aktsiaselts „Maistas“, piimaühisuste keskliit „Pienocentras“, suhkruvabrik „Lietuvos Cukrus“. Meiereidele annab Maapank 4%-list laenu pikema aja peale piimaühisuste vekslite vastu. Linatööstused, piiritööstused jne. ei saa mingit soodustatud riiklikku krediiti.

Põllumajanduse krediteerimine Leedus sünnib praegu peamiselt Maapanga kaudu, mis oma iseloomult on hüpoteekpank. Põllutöoministeriumi poolt on antud laene asunikudele ja maaparanduseks. Kooperatiivpank annab isiklikku krediiti vekslite ja võlakohustiste vastu 6—9 kuu peale, kusjuures on võimalik neid pikendada (Maapanga pikaaajalised laenud antakse kuni 25 aasta peale).

Põllumajanduskrediidi senise süsteemi muutmiseks ei ole praegu mingisuguseid kindlaid kavatsusi, kuigi räägitud on ühest kui teisest, samuti ei ole ka uusi valitsuse korraldusi oodata sel alal. Ei ole ka kavatsust põllumajanduskrediidi valitsemist ja väljandmist koondada ühe rahaasutise juurde.

Põllumajanduslike laenude kindlustamiseks võetakse maad ja kinnisvara (Maapank), kuna Põllutöoministeriumi poolt antakse laene võlakohustiste vastu, kusjuures sissenõudmised toimuvad politsei poolt, nagu see sünnib harilikult maksude sissenõudmisega. Ka Kooperatiivpanga poolt antakse laene peale vekslite veel võlakohustiste vastu, eelistades isegi viimast moodust, sest võlgade sissenõudmine võlakohustiste järgi politsei kaudu on hõlpsam.

INGLISE. Peekonikvoote sisseveo korraldus. — *Organisation of Bacon Import Quota.*

1. juulil oli Board of Trade'is nõupidamine peekonikvoote asjus, kus juhataja mr. Carlhill tegi teatavaks järgmised Briti valitsuse seisukohad läbirääkimiste alustena:

a) Briti valitsus kavatseb jätkata peekoni turustamise reguleerimist;

b) peekonikvootet välismaile kavatsetak-

se suurendada 25% võrra võrreldes 1934. a. tasemega (B. of T. andmetel on seega välismaa peekonikvoote 8 milj. tsentnerit);

c) sisseveetavalt peekonilt kavatsetakse võtta erimaksuna 10 š tsentnerilt, milline läheks toetuseks oma maa tootjaille;

d) toetust kavatsetakse anda ettenähtud

kogusele täies ulatuses, oma maa toodangu suurenemise korral üle selle koguse väheneb vastavalt ka toetuse määr;

e) kui hinnad peaksid langema tasemele, mis ei võimalda ettenähtud toetust oma maa

tootjale, siis vähendatakse sisseveekvoonet (oma maa peekoni hind + toetus ei tohi langetada alla käesoleva hinna taseme).

Uus skeem kavatakse panna kehtima 1936. a. alul.

SAKSA.

Kalahinnad Berliinis. — Fish Prices in Berlin.

Kalahinnad 50 kg eest RM olid:		28. VI 35		5. VII. 35		28. VI 35		5. VII. 35	
		elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu
Angerjas:									
välks.	80	90—40	70	—	keskm.	—	50—70	—	80
keskm.	95—120	50—80	120—130	80—100	suur.	—	60	—	—
suur.	130	90	130—135	90—100	Linask:				
Haug:									
välks.	80—90	30—50	90	50—65	sorteerimata	—	20—30	65—70	40—50
keskm.	70—90	30—50	70—90	40—50	suur.	50—60	—	60—70	50—55
suur.	50	30	50—65	30—35	Lõhe:				
Koha:									
välks.	—	50—70	80	—	välks.	160—170	—	—	—
					keskm.	160—170	—	—	—
					suur.	180—190	—	—	—
					Suitsukilu:	—	40—45	—	96—98

SOOME.

Uurimised kodumaa tooraine leidmiseks võitunnide ja -kastide valmistamiseks.

Research for Domestic Raw Material for Manufacturing Butter Barrels and Boxes.

Võitunnide valmistamiseks kasutati Soomes ja kasutatakse praegugi peamiselt välismaalt sisseveetavat puumaterjali, pööklaudu ja vitsapaju, mis tuuakse Taanist, Saksast ja Rootsi aastase üldväärtusega 5,2 kuni 5,3 milj. Smk., sellest vitsade osa umbes 0,5 milj. Smk. Ainult kokkupanemistöö stundis kohapeal. 1933. a. hakkas põlütööstusministeriüm kaubandus- ja tööstusministeriumi soovil asjatundjate kaasabil selgitama, kas ei oleks võimalik seda sissevedu asendada kodumaa toorainega. Senini on kogutud juba palju materjali küsimuse otsustamiseks, mis võimaldavad teha kokkuvõtteid asjatundjate arvamisest. Kokkuvõttes on seisukohad niisugused, et pööklaudu ei saa millegagi asendada, sest kas ei kõlba vastavad puusordid, andes võile lisamaitset (kask, haab), ei ole need sobivad oma pehmuse tõttu (lepp) või ei ole majanduslikult otstarbekohased (näit. kasepuu, mida saab kallimalt turustada vineerina), kuid sama üksmeelselt arvatakse, et vitsamaterjal peab kasutamisele tulema kodumaa. Soomes leiduvad pajusordid kõlbavat väga hästi vitsade valmistamiseks, ainult neid ei ole palju, kuid seda saavat parandada teadliku pajuistutamise tööga, milleks anaksid abi kohapealsed metsakasvatusega tegelevad organisatsioonid.

Üksikute asjatundjate poolt on toodud arvamisi, et peaks katsuma vähendada vä-

lismaalt sisseveetavat pööklaua tarvitust sellega, et siseturu kaubanduses võetakse tarvitusele võipakendina kastid kodumaa laudadest. Seni tarvitatakse teatavasti üldiselt tünne. Selle võimaluse vastu aga on toodud kaaluvaid väiteid, nagu näiteks see, et meiereidel on raske teada või pakkimisel, missugune või jääb kodumaale, missugune läheb välismaale (oleneb väljaveokontrollist jne.) ja kuna võiekспорт kastides ei ole kasulik odavama hinna tõttu välisturgudel (Inglises 5 Smk. odavam tünnivõist), siis näib, et vastaste seisukoht pääseb maksvusele.

Ühenduses sama asjaga on uuritud ka seda, kas ei saaks kuidagi vähendada üksikute puusortide mõju lisamaitse andmisel võile. Soome Metsätieteeline tutkimuslaitos on prof. Routala katsete põhjal jõudnud tulemusele, et puumaitset saab keemilisel teel kõrvaldada nii karest kui ka teistest puusortidest. Kuid seda võimalust ei taheta kasutada Soomes sellepärast, et ei soovita minna üle või väljaveole kastides, siis peetakse otstarbekohaseks, et niisugust puhastamist teostatakse nende kastilaudade juures, mis Soomest veetakse välja teistesse riikidesse võikastide valmistamiseks, et saada neist laudadest paremat hinda. Soome on seni laudu võikastide jaoks mitinud Uuele-Meremaale, Austraaliale ja Argentinaale.